

RTJ 15 VahearuanDED

SISUKORD	paragrahvid
EESMÄRK JA KOOSTAMISE ALUSED	1-3
RAKENDUSALA	4-6
MÕISTED	7
VAHEARUANDE ESITUSVIIS JA AVALIKUSTATAV INFORMATSIOON	8-22
VahearuanDE koostisosad ja vormistamise üldnõuded	8-14
VahearuanDES esitatavad perioodid	14-16
Valitud lisades avalikustatav informatsioon	17-20
Olulisuse printsiibi rakendamine vahearuanDES	21-22
VAHEARUANDES RAKENDATAVAD ARVESTUSPÕHIMÕTTED	23-27
JÕUSTUMINE	28-29
VÕRDLUS RAHVUSVAHELISTE FINANTSARUANDLUSE STANDARDITEGA (IFRS)	30

EESMÄRK JA KOOSTAMISE ALUSED

1. Käesoleva Raamatupidamise Toimkonna juhendi RTJ 15 “VahearuanDED” eesmärgiks on sätestada miinimumnõuded vahearuanetes esitatavale informatsioonile ja vahearuanetes rakendatavatele arvestuspõhimõtetele. Õigeaegne ja usaldusväärne vahearuanne võimaldab investoritel, kreditoridel ja teistel aruande kasutajatel paremini mõista ettevõtte võimet genereerida kasumit ja rahavoogusid ning ettevõtte finantsseisundit ja maksevõimelisust.
2. Juhend RTJ 15 lähtub rahvusvahelisest finantsaruandluse standardist IAS 34 “VahearuanDlus” (“Interim Financial Reporting”). Juhend sisaldab viiteid konkreetsetele IASi paragrahvidele, millel juhendi nõuded tuginevad. RTJ 15 võrdlus rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega on toodud paragrahvis 30. ValdKondades, kus RTJ 15 ei täpsusta mingit spetsiifilist arvestuspõhimõtet, kuid see on reguleeritud mõnes IFRS-s, on soovitatav lähtuda vastavas IFRS-s kirjeldatud arvestuspõhimõttest.
3. Raamatupidamise aruannete koostamisel tuleb lähtuda olulisuse printsiibist. Väheolulisi objekte võib arvestada ja aruannetes kajastada lihtsustatud viisil.

RAKENDUSALA

4. *Raamatupidamise Toimkonna juhendit RTJ 15 “VahearuanDED” tuleb rakendada Eesti hea raamatupidamistava kohaselt koostatavate avalike vahearuanete koostamisel.*
5. Käesolev juhend ei kohusta ühtegi raamatupidamiskohustuslast koostama ega esitama vahearuanDEid. Käesolevat juhendit tuleb järgida juhul, kui raamatupidamiskohustuslane koostab ja avalikustab vahearuanDED kas tulenevalt seadusandlusest või omal soovil. Nii näiteks peavad vastavalt seadusandlusele vahearuanDEid koostama krediitiasutused, kindlustusandjad ja äriühingud, kelle aktsiad on börsil noteeritud. Käesolevat juhendit tuleb järgida ka juhul, kui raamatupidamiskohustuslane koostab ja esitab avalikkusele Eesti heale raamatupidamistavale vastavaid vahearuanDEid omal soovil.
6. Raamatupidamiskohustuslased, kes koostavad oma vahearuanDEid vastavalt rahvusvahelisele raamatupidamise standardile IAS 34, ei ole kohustatud järgima käesoleva juhendi nõudeid. Raamatupidamiskohustuslased ei ole kohustatud järgima käesolevat juhendit ka sisemiseks otstarbeks mõeldud mitteavalike vahearuanete koostamisel.

MÕISTED**7. Käesolevas juhendis kasutatakse mõisteid alljärgnevas tähenduses (IAS 34p4):**

Vahearuanne on vahearuanDE perioodi kohta koostatud raamatupidamisaruanne, mis sisaldab kas:

- (a) täismahus raamatupidamisaruannet, mis vastab samadele kriteeriumitele nagu raamatupidamise aastaaruanne; või**
- (b) lühendatud raamatupidamisaruannet, mis vastab käesolevas juhendis kirjeldatud kriteeriumitele.**

VahearuanDE periood on aruanDEperiood, mis on lühem kui terve majandusaasta.

VAHEARUANDE ESITUSVIIS JA AVALIKUSTATAV INFORMATSIOON**VahearuanDE koostisosad ja vormistamise üldnõuded**

- 8. Juhul, kui raamatupidamiskohustuslane esitab vahearuanDEna täismahus raamatupidamisaruande, siis peab see vastama samasugustele nõuetele informatsiooni esitusviisi ja mahu osas nagu raamatupidamise aastaaruanne (vt. RTJ 2 “Nõuded informatsiooni esitusviisile raamatupidamise aastaaruandes”). (IAS 34p9).**
- 9. Juhul, kui raamatupidamiskohustuslane esitab vahearuanDEna lühendatud raamatupidamisaruande, siis see peab sisaldama vähemalt järgmisi koostisosasid (IAS 34p8):**
 - (a) Lühendatud bilanss;**
 - (b) Lühendatud kasumiaruanne;**
 - (c) Lühendatud rahavoogude aruanne;**
 - (d) Lühendatud omakapitali muutuste aruanne; ja**
 - (e) Valitud lisad.**
- 10. Lühendatud põhjaruanded (bilanss, kasumiaruanne, rahavoogude aruanne ja omakapitali muutuste aruanne) peavad sisaldama vähemalt kõiki alalõike ja koondeid, mis sisaldasid viimases raamatupidamise aastaaruandes esitatud põhjaruannetes. Täiendavaid kirjeid peab lisama juhul, kui nende puudumisel oleksid raamatupidamise vahearuanDED eksitavad (IAS 34p10).**
- 11. Täismahus või lühendatud kasumiaruandes tuleb esitada kõigi kasumiaruandes esitatud perioodide kohta finantsnäitajad - tavaline kasum aktsia kohta ja lahustatud kasum aktsia kohta -, mis on arvestatud vastavalt juhendile RTJ 17. (IAS 34p11).**
- 12. Valitud lisad peavad vastama käesolevas juhendis toodud miinimumnõuetele. Täiendava informatsiooni avalikustamine lisades on soovitatav, kui see aitab aruanDE tarbijatel paremini mõista raamatupidamiskohustuslase tegevust**

vahearuanDE perioodi jooksul.

13. Vahearuanne koostatakse konsolideeritud baasil. Juhul, kui ettevõtte majandusaasta aruanne sisaldab lisaks konsolideeritud raamatupidamisaruannetele ka emaetevõtte kui eraldiseisva majandusüksuse raamatupidamisaruandeid, siis käesolev juhend ei nõua ega keela emaetevõtte eraldiseisvate aruannete lisamist ettevõtte vahearuanDESse.
14. Vahearuanne koostatakse eesti keeles ja Eesti Vabariigis ametlikult kehtivas vääringus, tuues välja arvnäitajate puhul kasutatud täpsusaste (näiteks tuhandetes vääringu ühikutes).

VahearuanDES esitatavad perioodid

15. VahearuanDES esitatud põhjaruanded peavad sisaldama (lühendatud või täismahus) informatsiooni järgmiste perioodide kohta (IAS 34p20):

- (a) Bilanss vahearuanDE perioodi lõpu seisuga ja võrdlev bilanss eelneva majandusaasta lõpu seisuga;*
- (b) Kasumiaruanne vahearuanDE perioodi kohta ja kumulatiivselt majandusaasta algusest vahearuanDE bilansipäevani ning võrreldavad kasumiaruanded eelneva majandusaasta samade perioodide kohta;*
- (c) Rahavoogude aruanne kumulatiivselt majandusaasta algusest vahearuanDE bilansipäevani ja võrreldav rahavoogude aruanne eelneva majandusaasta sama perioodi kohta; ja*
- (d) omakapitali muutuste aruanne kumulatiivselt majandusaasta algusest vahearuanDE bilansipäevani ja võrreldavomakapitali muutuste aruanne eelneva majandusaasta sama perioodi kohta.*

Näide – vahearuanDES esitatavad perioodid

1. VahearuanDES esitatavad perioodid juhul, kui ettevõtte koostab ja avaldab vahearuanDEid poolaasta kaupa

Ettevõtte majandusaasta lõpeb 31. detsembril 2004. Ettevõtte esitab oma poolaasta vahearuanDES seisuga 30. juuni 2004 informatsiooni (lühendatult või täismahus) järgmiste perioodide kohta:

Bilanss:		
Seisuga	30. juuni 2004	31. detsember 2003
Kasumiaruanne:		
6 kuuline periood kuni	30. juuni 2004	30. juuni 2003
Rahavoogude aruanne:		
6 kuuline periood kuni	30. juuni 2004	30. juuni 2003
Omakapitali muutuste aruanne:		
6 kuuline periood kuni	30. juuni 2004	30. juuni 2003

2. VahearuanDES esitatavad perioodid juhul, kui ettevõte koostab ja avaldab vahearuanDEid kvartaalselt

Ettevõtte majandusaasta lõpeb 31. detsembril 2004. Ettevõtte esitab oma kvartali vahearuanDES seisuga 30. juuni 2004 informatsiooni (lühendatult või täismahus) järgmiste perioodide kohta:

Bilanss:		
Seisuga	30. juuni 2004	31. detsember 2003
Kasumiaruanne:		
3 kuuline periood	1.aprill kuni 30. juuni 2004	1.aprill kuni 30. juuni 2003
6 kuuline periood kuni	30. juuni 2004	30. juuni 2003
Rahavoogude aruanne:		
6 kuuline periood kuni	30. juuni 2004	30. juuni 2003
Omakapitali muutuste aruanne:		
6 kuuline periood kuni	30. juuni 2004	30. juuni 2003

16. Ettevõtetel, mille äritegevus on tugevalt sesoonse iseloomuga, on soovitatav esitada lisaks eelpool nõutule ka finantsinformatsiooni vahearuanDE bilansipäevale eelneva kaheteist-kuulise perioodi kohta ja sellele eelneva võrdleva kaheteist-kuulise perioodi kohta. (IAS 34p21).

Valitud lisades avalikustatav informatsioon

17. VahearuanDE eesmärgiks on täiendada viimast täismahus majandusaasta aruannet. Sellest tulenevalt on tähelepanu uutel, viimase vahearuanDE perioodi jooksul toimunud tegevustel, sündmustel ja asjaoludel ning eelnevalt esitatud informatsiooni ei dubleerita (IAS 34p15).
18. VahearuanDE lisades peab ettevõtte esitama järgmise informatsiooni, juhul kui see on oluline ja seda ei ole avalikustatud vahearuanDE muudes osades (IAS 34p16):
- kinnitus selle kohta, millisest raamatupidamise seaduse paragrahvis 17 lubatud raamatupidamistavast lähtuvalt on vahearuanne koostatud (s.o. kas Eesti hea raamatupidamistava, mille reeglid vahearuanDEte kohta on sätestatud juhendis RTJ 15 või IFRS, mille reeglid vahearuanDEte kohta on sätestatud standardis IAS 34)
 - kinnitus selle kohta, et raamatupidamise vahearuanDES järgitakse samu arvestuspõhimõtteid, milliseid kasutati viimase raamatupidamise aastaaruande koostamisel. Juhul kui arvestuspõhimõtteid on muudetud, lisatakse kirjeldus muudatuse olemusest ja mõjust;

- (c) selgitavad kommentaarid vahearuaande perioodi tegevuse sesoonsusest või tsüklilisusest;
 - (d) oma olemuselt, suuruselt või esinemissageduselt erandlike vahearuaande perioodi varasid, kohustusi, omakapitali, kasumit või rahavoogusid mõjutavate sündmuste ja asjaolude kirjeldus ja mõju;
 - (e) oluliste vahearuaande perioodil aset leidnud raamatupidamishinnangute muutuste kirjeldus ja mõju (näiteks olulised alla- ja üleshindlused või muutused hinnangutes eraldistele);
 - (f) võlakirjade ja aktsiate emiteerimine, lunastamine ja tagasiostmine;
 - (g) väljakuulutatud ja makstud dividendid (kogusummas või aktsia kohta) eraldi lihtaktsiate ja teiste aktsiate lõikes;
 - (h) tehingud seotud osapooltega;
 - (i) segmendi tulud ja segmendi ärikasum ärisegmentide või geograafiliste segmentide kaupa, sõltuvalt sellest, milline on ettevõtte esmane alus segmendiaruandluseks (segmendiinfo avalikustamine vahearuaandes on nõutud vaid siis, kui RTJ 16 “Segmendiaruandlus” nõuab ettevõtetelt segmendiinfo avalikustamist majandusaasta aruaandes);
 - (j) olulised sündmused pärast vahearuaande bilansipäeva;
 - (k) vahearuaande perioodil ettevõtte koosseisus ja tegevuses toimunud olulised muutused ja nende mõju, sealhulgas äriühendused, tütarettevõtete ja pikaajaliste investeeringute soetamine või realiseerimine, ettevõtte ümberstruktureerimine ja lõpetatavad tegevusalad; ja
 - (l) muutused potentsiaalsetes kohustustes ja potentsiaalsetes varades alates eelmise majandusaasta bilansipäevast.
19. Üldjuhul esitatakse vahearuaandes informatsiooni kumulatiivselt majandusaasta algusest vahearuaande bilansipäevani. Samas tuleb avalikustada ka kõik need sündmused ja tehingud, mis on olulised käesoleva vahearuaande perioodi tulemuste mõistmiseks
20. Juhul, kui majandusaasta viimase vahearuaande perioodi jooksul muudetakse oluliselt varasematel vahearuaande perioodidel tehtud raamatupidamishinnanguid, kuid selle viimase vaheperioodi kohta eraldi aruannet ei avaldata, tuleb hinnangutes tehtud muutuste sisu ja summa avalikustada raamatupidamise aastaaruande lisades. (IAS 34p26).

Olulisuse printsiibi rakendamine vahearuaandes

- 21. Majandustehingute mõõtmisel ja kajastamisel ning vastava informatsiooni esitamisel vahearuanetes tuleb hinnata antud informatsiooni olulisust vahearuanDE kui terviku suhtes. Olulisuse printsiibi rakendamisel vahearuanDES tuleb võtta arvesse, et vahearuanDED võivad tugineda suuremal määral raamatupidamishinnangutele kui aastaaruanded. (IAS 34p23).**
22. Kuigi vahearuanDES avalikustatava informatsiooni maht ning täpsusaste võivad olla väiksemad kui aastaaruandes, ei tohi need olla ebapiisavad mõistmaks olulisi arenguid ettevõtte majandustegevuses pärast viimase aastaaruande bilansipäeva. VahearuanDE läbiv eesmärk on kindlustada, et see sisaldab kogu informatsiooni, mis on oluline ettevõtte finantsseisundi, majandustulemuse ja rahavoogude mõistmiseks vahearuanDE perioodil. (IAS 34p25; 34p41).

VAHEARUANDES RAKENDATAVAD ARVESTUSPÕHIMÕTTED

- 23. VahearuanDE koostamisel tuleb rakendada samu arvestuspõhimõtteid nagu viimase raamatupidamise aastaaruande koostamisel, välja arvatud juhul, kui arvestuspõhimõtteid on muudetud pärast viimase raamatupidamise aastaaruande kuupäeva ning neid uusi põhimõtteid rakendatakse järgmise raamatupidamise aastaaruande koostamisel. (IAS 34p28).**
24. Arvestuspõhimõtete muutuse mõju kajastatakse tagasiulatuvalt, välja arvatud juhul, kui arvestuspõhimõtte muutus on tingitud uuest Raamatupidamise Toimkonna juhendist ning selles on sätestatud teistsugused uuele meetodile ülemineku reeglid.
25. Kuigi vahearuanDES rakendatakse samu arvestuspõhimõtteid nagu aastaaruandes, võib nende põhimõtete rakendamisel tugineda suuremal määral hinnangutele kui aastaaruande koostamisel. Nii näiteks ei pea ettevõtte vahearuanDE koostamiseks viima läbi detailset varude inventuuri, vaid ta võib tugineda eelmiste perioodide kogemusele ja piiratud ulatusega testidele. (IAS 34p41).
26. Majandusaasta jooksul saadavat sesoonset, tsüklilist või juhuslikku tulu tuleb kajastada selle tekkimise momendil. Tulu periodiseerimine vahearuanetes (s.o. jagamine erinevate vahearuanDE perioodide vahel) on aktsepteeritav ainult juhul, kui analoogilise tulu periodiseerimine oleks aktsepteeritav aastaaruande koostamisel. (IAS 34p37).
27. Majandusaasta jooksul ebaühtlaselt tekkivaid kulusid tuleb vahearuanetes periodiseerida (s.o. jagada erinevate vahearuanDE perioodide vahel) ainult juhul, kui selline periodiseerimine on aktsepteeritav aastaaruande koostamisel (IAS 34p39).

Näited.

- (a) Küsimus: Ettevõtte kulutab enamiku oma aastaks ette nähtud reklaamieelarvest esimeses kvartalis. Kas on aktsepteeritav kajastada esimese kvartali vahearuanDES osa tehtud reklaamikulutustest tulevaste perioodide kuluna ning kajastada seda kuluna kasumiaruanDES ülejäänud kvartalite jooksul?

Vastus: Reklaamikulutuste periodiseerimine vahearuanetes ei ole aktsepteeritav, kuna see ei oleks aktsepteeritav ka majandusaasta lõpus. Kogu reklaami eesmärgil tehtud väljaminek kajastatakse kuluna siis, kui reklaam on toimunud.

- (b) Küsimus: Ettevõtte on planeerinud neljandasse kvartalisse ulatusliku remondi läbiviimise, mis läheb maksma ligikaudu 8 miljonit krooni. Kas on aktsepteeritav remondikulude ühtlane jagamine vahearuanDE perioodidele, kajastades igas kvartalis kuluna 2 miljonit krooni?

Vastus: Remondikulude jagamine kogu aastale ja vastava eraldise moodustamine esimeste kvartalite aruanetes ei ole aktsepteeritav, kuna see ei oleks aktsepteeritav ka aastaaruandes. Kogu remondikulu kajastatakse selle toimumise hetkel (s.o. neljandas kvartalis) ning vajadusel kirjeldatakse selle mõju vahearuanDE perioodi tulemustele neljanda kvartali vahearuanDES.

- (c) Küsimus: Ettevõtte maksab oma juhtkonnale boonust 10% ettevõtte puhaskasumist. Kas tuleks moodustada boonuse eraldis ja kajastada vastavat kulu ettevõtte vahearuanetes.

Vastus: Ettevõtte peab moodustama eraldise ja kajastama kuluna summat, mis vastab 10 protsendile vahearuanDE kuupäevaks teenitud ettevõtte kasumist (samasuguse eraldise moodustamine oleks kohustuslik ka aastaaruande koostamisel).

- (d) Küsimus: Ettevõtte tootmiskulud, tegevusmahud ja hinnad muutuvad oluliselt vahearuanDE perioodide lõikes.. Kas on aktsepteeritav tootmiskulude ja tulude ühtlane jaotamine (periodiseerimine) vahearuanDE perioodidele, kajastades igas kvartalis nimetatud näitajaid ühesugustes suurustes?

Vastus: Tootmiskulude, ja tulude ühtlane jagamine kogu aastale ja vastav kajastamine vahearuanetes ei ole aktsepteeritav, kuna see ei oleks aktsepteeritav ka aastaaruandes. Ettevõtte tootmiskulud ja tulud kajastatakse selle toimumise hetkel (s.o. vastavas vahearuanDE perioodis). Vastasel juhul ei jaotu vahearuanDE perioodi tootmiskulutused objektiivselt vahearuanDE perioodi lõpu varude maksumuse ja perioodi müüdü toodangu kulude vahel.

- (e) Küsimus: Ettevõtte aktsionäride üldkoosolekul, mis toimus teises kvartalis kuulutatakse välja dividendid 100000 krooni. Kas võib dividendide tulumaksu 35000 krooni periodiseerida vahearuanDE perioodidele kogu aasta jooksul ja kajastada vastavat kulu teise kvartali ja järgnevate perioodide vahearuanetes?

Vastus: Dividendide tulumaks kajastatakse tulumaksukuluna kasumiaruanDES samal perioodil, kui dividend välja kuulutatakse (vt. RTJ 8 „Eraldised, potentsiaalsed kohustused ja potentsiaalsed varad“, p44). Seega kajastatakse dividendide tulumaks kohustuse ja kuluna teist kvartalit hõlmavas vahearuanDES.

JÕUSTUMINE

28. Raamatupidamise Toimkonna juhendi RTJ 15 „VahearuanDED” rakendamine on kohustuslik vahearuanDetele, mida koostatakse 1.01.2004 ja hiljem algavate majandusaastate vahearuanDE perioodide kohta.

29. Juhul, kui käesoleva juhendi rakendamine toob endaga kaasa muudatusi võrreldes ettevõtte vahearuanDetes seni rakendatud arvestuspõhimõtetete või informatsiooni esitusviisiga, kajastatakse muudatuste mõju tagasiulatuvalt, st. nii nagu oleks uus põhimõte kogu aeg kehtinud. Eelmise perioodi võrdlusandmed viiakse vastavusse uue arvestus- või esituspõhimõttega.

VÕRDLOS RAHVUSVAHELISTE FINANTSARUANDLUSE STANDARDITEGA (IFRS)

30. Juhendis RTJ 15 sätestatud nõuded vahearuanDetes esitatavale informatsioonile ja vahearuanDetes rakendatavatele arvestuspõhimõtetetele on kooskõlas standardis IAS 34 sätestatud nõuetega.